6001 Ն· 1888 ՄԱՅԻՍ 3 ՍԱԼԸ — ԱՂԱՖ· ՄԱՅԻՍ 15 Ն· 6001

Մասիսի Էջերից

ՀՈՍԹԱ ԻՆՃՐԷՅԻ ՊԻՏՔ ԱՑԻՏ ՏԻՐ

Մ· Է· ՄԱՅԻՍ 2 — ՍԱՀՄՊ ԻՄԻՊԻԱՆ ԿԱՌԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՓԱՂՈՍԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐ

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԵՐ

Տարեկան Մեծաւոր ... 8
Ամիսը ... 4
Իւրաքանչիւր օրը 40 փարա.

Ամբողջ տարեկան 30 ֆր.

Ամբողջ, Զեղեմ ֆիրոնը-դա, ֆոլոնոն ֆորլենքը, 298 Ռ-ուերցեր Մանսուրի էֆֆեր հրատարակը-ՐԱՄԱԶԱՆ Ն·

ԹԷԼԷԳՐԱՖԻԱՅ

Մրեան 11 մայիս ճէնուարի Ամերիկայեան Ղրրագիրեան գրիպարանքն իմաքրաթիւ ... Տէն Բէթրս ազրճա քէ ... ֆիր Ղրրազիլեանքն մէ պոգսան մէճլիսի էֆիրլիք ատէթինին ... ... Ֆարիզեանքն ... ...

տրբլար զանն իտէրիզ, չիւնքի, գէ-յ-+ էլդէ-նէ- ֆօմանդա էտէ գավլին. ճէ տարիմա պիւիւք մէսուլթութու. շարագ հէր չէ.յ օնտան պէքլէնմէքտէ տիր, վէ էկէր, էհալի, օլ զաթը միւհթէրէմ իլէ միթավէաթ իւզրէ մուամէլէ իթմէէօր իսէ, եինէ գա. պահաթ պիւեիւկէ համ նլունա. բագ, հէր հալտէ-անքն սրֆաթ ու չանքնա ըէվա կէօրմէզլէր, վէ պա. զէն, թէզեիֆ ու թէզմիմէ տախի գալգըշըրլար, նիհաեէթ էհէմմիյ. եէթինի պիլէ իզալէեէ չալըշըրլար։

Էհլի մէշհուր վէ պէնամ օլան զաթլաքտայիմա քէնտի հայսիյեէթ լերինէ խալել կէթիրէճէք սէպէպ. լերտէն հազէր իտէրլէրսէ, ճէօմա. աթ պէյնինտէ, հէր հալտէ, պաճիլ վէ ֆախիր օլուպ, հիչ պիր քիմսե. նին իսեանքնա մահէլ պըրագմա. եաճաղլարընա չիւպհէ եօգ տուր։

Պազը պիւեիւքլէր իսէ, միլլէթ եախօտ ամմէնին ֆէվայիտինէ բէք չօղ ֆէտաքեարլըգլար (թթմիչ օլ. տուգլարը հալտէ, մուգապիլինտէ, սուրէթի մախլուպէտէ իթաաթ վէ նիյմէթշինասլըգ տէլիլէսինի կէօր, մէտիքլէրինտէն, գալպէրինտէ պիր նէվ կիւճէնմէքլիք հասլ օլուպ. կիւեա, եաբարգլարը պօշա կիտի եօր էֆքեարը իէ, միտավէմէթի իֆալը հասէնէտէն նիւքիլ իտէ. լէր, ֆագաթ, պու պիր ֆաղիլէթ ու քէմալէթ տէկիլ տիր, զիրա մըլլէթ նամընա օլան իլիլիբ, պազլար թա. բաֆընտան, վէլէվնազարը էհէմմիյ. եէթէ ալընմասըն, ուսմամ ինտին. տէ պայիսի մէֆքէրէթ տիր։

Վէլհասլ պիւիւքլէր, միլլէթ ու. մուրունտան վէ ֆազիլէթ իթմէքտէն քէչքը եէտ իլլէտիքլէրինէ տա. յիր հէր նէ սէպէպ կէօսթէրիլլեր ի. սէ, քէնտիլէրինի հագգը չէդարա. մազլար։

Պիւեիւքլիւք վէ ալիհիմմէթլիք գօլայ վէ սահ պիր մատտէ տէկիլ. հէրքէսին եափաճագ վէ եագըշար. բաճագ ուչիտէ տէկիլ, պիլա մէ. շագգաթ ու սուուպէթ մագասիտի խայրիյեէսինի իճրաեէ մուվաֆֆագ օլան զաթըն չան ու չէրէֆի օլ գա. ռար ալի օլմալը, իլլա, պիր թագըմ միւշքիլաթ արասընտա խայրէթա. սար օլմագլըգ, չալանը թագտիրի ա. զիմ օլապիլէճէկինտէն, հէր քէս պէյնինտէ աթվարը միւչէրրէֆէ սա. հիպի օլմագլըգը արզու իտէն զէ. վաթ, հէր տիւրլիւ քէնճ ու վէռայի. պի տախի կէօզե ալմալը, վէ անլէրէ զալէպէ իթմէք իչին, մէթանէթի գալպէ, վէ գուվվէյի ֆազիմէյի սա. նէվիյեեէ մալիք օլմալը ազը։

Իմտի պիւյիւքլիւք տիմէք, ալնիդ. լէր նաչմաֆ տիմէք օլուպ, վէ սարը հալըն էն ազիմ ու ազիզ մէգլէլէսի տախիլ դէֆթէր վէ էլ՝ ֆէնոն մէսէ. լէսի օլուպ, հէր գանդի չէհիր վէ մահէլտէ, միւքէմմել մէքթէպ վէ թալիմ ու թէրպիյէէ եօգ իսէ, օ. բատա պիւյիւք զաթլար եօգ տի. նիլսէ սէզա տըր։

«ԶԷՄԱՆ»

Քիրասօն, 88 ապրիլ 23

Միւէլլիֆ,

Կիրասոն միլլէթ մէքթէպի էրէ. յիճէ պիր չան գազանմըշ օլտուղու հալտէ, իշպու սէնէտէ միլլէթ խաս. թալըգլարը պուրատա տախի պաշ կէօսթէրմիշ օլտուգլարընտան, էն միւթէպէր զաթրարմըզըն միլլէթ մէքթէպինտէն այրըլուպ, խուսուսի պիր մէքթէպ աշմըշ օլտուգլարընը մաէթթէէսիֆ պէյան իտիպ, գա. պուլա շայան կէօրիւնիւր իսէ դէ. ֆէտէ հագգընտա պազը միւլա. հաղաթը ճիզանէմիզի հավի իշպու պէնտիմիզին տերճինէ հիմմէթինիզ։

ՉԱՏԿԻ ԱՌԹԻՒ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ազգային ամեն գործերու վրայ, լուրջ ուշադրութիւն մը դարձնող ամեն ոք ցաւ ի սիրտ կը խոստովանի թէ, մեր կացութիւնը ցաւալի է, և այս ցաւալի կացութեան բերմամբ, թէ ազգային, և թէ եկեղեցական օրքան ՀԱՍԱՆԵՐ կը տուժէ ազգը. տարիներէ ի վեր առ կախ մնացած խնդիրները միառ մի թուել առանօր, չատ երկար պիտի լինի, մանաւանդ թէ ամեն ժամանակ օգտաչատ Մաշն. զումէ իւր յարգելի ընթերցողաց լիուլի տեղեկութիւններ կուտայ այս մասին։

Ազգային ամեն ժողովներ ասենէ մը ի վեր իրարու վրայ բարդըւած բազմաթիւ խնդիրներու լուծման անկարող նիստեր գումարելով, և օրագարգի անցած բազմատեսակ խնդիրներու վրայ խորհրդակցելով, վիճաբանելով, և ոչ միոյն վրայ գործնական որոշում մը տալով կը փակէ իւր նիստերը։

Գոշմգաքուի հեռաւորութենէն գանդատող այս ժողովներու, ազգային պարտականութեանց, դիւրութիւն մը ընծայելու նպատակաւ Ղալաթիոյ մէջ կառուցուեցաւ ժողովասրահ մը. որոյ կահաւորման և ծախուց համար, հինգ վեց հարիւր ոսկի ծախս մ՚ալ եղաւ, սակայն երեսփոխան էֆէնտիներ չատերը մի և նոյն գանդաղութեամբ հաճիւ քան հինգ երեսուն հատը միատեղ գալով չատ անգամ ապարդիւն նիստեր կը գումարին, իսկ մնացեալքն չարուն. նակ իրենց պարտաղանց բացակայութեամբ կը փայլին, զի պատճառը ոչ Գումգաբուի հեռաւորութիւնը, ոչ ալ Ղալաթիոյ մերձաւորութիւնն է, այլ տիրող անպարտաճանաչութիւն, կամ յաւ ևս է ըսել անհանձնելի և անհրապուրիչ պաշտօնէութիւն։

Եկեղեցական ՀԱՍԱՆԵՐՆ, որք հայութեան փճացման կը քալեն, աւելի ցաւառիթ են, Գոլսեբնակ ազգայնոց մասին տեղեկութիւններ տալ աւելորդ է, զի ամեն ժամանակ, ամեն ոք կը տեսնէ կրօնական և եկեղեցական անզգայութիւնը անախանձախնդրութիւնը, անցաւ ահա քառասնորդական պահն, որ սահմանեալ էր տպաշխարութեան, կրօնասիրութեան, և դոնէ առ ժամանակեայ անձնազոհութեան, եւ մարդասիրական զգացմանց և առաքինութեանց կատարման. ի՞նչ ըրինք, անպահեցողութիւնը, արդէն նորաձեւութեանց կարգը անցաւ։ բարձրպաշտեան փոքրամասնութիւնը միշտ կը յարգեն իրենց նախնեաց նուիրական աւանդութիւնները ամեն կրօնական ծեսերը, ընթացքը. իսկ, կիսաբարեպաշտեան մեծամասնութիւնը, կը շարունակէ դէրէկ մը տալ այնպիսի դէրէկ մը որ եօթէն հինգը կը զեղչէ. ուրեմն, քանի որ մենք մեր ամենը. ւիրական պարտականութիւնները դէրէկով դեռդէկով կը պահենք, ինչպէս պահեցողութիւնը, եկեղեցագնացութիւնը, տօնապահութիւնը, ուխտագնացութիւնը ևն. ևն. անշուշտ մենք ևս պիտի կարօտինք դէրէկի, մեր եկեղեցին, մեր ազգութիւնը, մինչեւ անգամ մեր ընտանեկան անդորրութիւնը, պիտի փնտռէ յենարան մը, դէրէկ մը, ինչպէս որ շատոնց է վեր ալ զգալի եղած է։

Հապա՛ ապաշխարութիւնը. քաւլիցի՛. . . մեղք ըրած ունինք որ ապաշխարենք, կրօնասիրութիւնը, միշտ սիրած ենք և կը սիրենք, միթէ հայութեան կրօնասիրութեամբ չէ որ այսքան դարերէ ի վեր մեր եկեղեցին անվթար պահեր ենք, և համայն քրիստոնէից մէջ «Մարտիրոս ազգ» պանծալի տիտղոսը կը կրենք, (այս պատասխանը ճիշդ է, բայց ճշմարտութենէ բոլորովին զուրկ, այս այսքան դարերէ ի վեր տիպէս էր, բայց այժմ ընդհակառակն մեր մէջ ոչ կրօնասիրութիւն ոչ ազգասիրութիւն (բացառութիւնը միշտ յարգելի է) այլ ընդհանուր օտարասիրութիւն կը տիրէ, ասոր համար ալ կրօնափոխութիւնք եւ եկեղեցատեցութիւնք ծաւալելու և ազգասիրական ձիրքերը փճանալու վրայ է)։

Անձնազոհութիւնք և առաքինութիւնք, ասոնք հիմա տձևութեան ենթարկուած են, նորաձեւութիւնը ուրիշ է. մենք առաքինութիւնը ամեն ժամանակ գործով և բանիւ կ՚ապացուցանենք, միթէ առաքինութիւն չէ՞ այսքան զոհողութեամբ պարահանդէսներ կազմել, և անտերունչ գաւառացի հայլաճերը կրթել տալ և ուսմունք տարվեցնել, միթէ անձնազոհութիւն չէ՞ որ այս պարահանդէսներու չքեղութիւն և փայլ տալու նպատակաւ, «մեր կամաց ալ հակառակ լինելով», այսքան ժողովներ հեռաւոր տեղերէ կը փութանք հանդիսավայրը. միթէ ազգասիրութիւն չէ՞ որ սոյն խարխճանաց և զեղխութեանց վայրերը, համազգի երկսեռ բազմութեամբ լեցնելու գովելի յուսով՝ ամեն տեսակ յանդիմանութեանց և նախատանաց չանսալով, մի քանի տոմսեր աւելի վաճառելու կաշխատինք. . . թէպէտ սոսր պատասխանելը շատ դիւրին է, բայց երկար. այս պատճառաւ մենք Մանզումէի արդիւնաշատ էջերու վրայ ուշադրութիւններն հրաւիրելով միայն կը բաւականանանք։

Եկեղեցական հարք ալ մեծ դեր ունին ասոնց մէջ, այո՛, Գոլսաբնակ յոգերը հայրերը կարի հանգիստ են, և Վոսփորի ափանց զուարճալիքը կը վայելեն, միայն թէ քարոզասացութեան հոգը չըլլար (բացառութիւն). գաւառաբնակներու պաշտօնը շատ ծանր է և փշալից, զի անդ պէտք է տոկալ հազար տեսակ դժուարութեանց, մարանչիլ մարդասրական պատերազմաց մէջ, կուսակցական հնարքներու զոհուիլ, մինչև անգամ անօթի մնալ, (ոչ թէ յետադիմել Գոլսոյ ամրոցներու,) բայց առաքինութեամբ օժտեալք, ձախողութեամբ փորձեալք և ազգասիրութեամբ վառեալք՝ միշտ յաղթող կը հանդիսանան։ Գաւառացի Հայք ի՞նչ կընեն. ամեն օր սրբոյ մը ծանախմբութեամբ կ՚ուրախանան, նուիրական պահքերը ջերմեռանդութեամբ կը պահեն, եկեղեցւոյ մէջ կը խռնուին և ջերմ ապաշխարութիւններով կը յուսան մանգկցիլ Տիրոջ պատարագին, կը փնտռեն իրենց սրտերու զգացմանց յագուրդն, սակայն ո՞ւր՝ Տէր հայրը կարող չէ մեկնել և բացատրել խեղճ գիւղացւոց դժնդակ մշտածմունքը և գոհացնել հեռաւորը. ինչ ընենք, մեր Տէրտէրը՝ երբէք այսպիսի քարոզներ չը խօսիր ըստ. լով՝ իրենց ջերմեռանդութեանց յաղուրդը անդ գտնել կ՚երազեն (1)։

Այսպէս ցաւալի կացութեամբ օր ըստ օրէ կը պաղի կրօնասիրութիւնը, այն կրօնասիրութիւնն՝ որ ազգայնութիւնն ալ կը պաղեցնէ, և իբրև անինա՝ յաւտակտուր հոտեր կը ցրուին, և կենարարկուին հոգոց ցանցերու մէջ, օրմէ հոդոպատեցնէն անկարելի կը դառնայ. յայնժամ՝ ամեն ամեն ասեմ ձեզ թէ՝ «գայցեն հառաջք և բառնասցեն զազգ մեր և զտեղի»։

ՀԱՅԿՈՒՆԻ

ԱԳՇԷՀԻՐՏԷՆ ՄԷՔԹՈՒՊ

Միւէլլիֆ,

Ագշէհիրտէ սաքին էրմէնի միլլէթի էֆրատրէրն, գահթ ու ղալէատէն տէրէճէյի նիհաճէնէ բէսիտէ օլան ահվալը էսէֆ իշթիհալի, ինզիրտէ մոնֆրիմ թիւճարանը միւթպէրանտէն բիֆաթլու էսաեան էֆէնտիլէրին մալիւմի ատալիլերի օլտուգտա, շիմտիլիք պէշ եիւզ դուրուշ միլլէթ մէճլիսինէ իրսալ, վէ հէման միւհթաճինէ թէվզիինի իշար պուեուրմուշ օլտուգլարընտան, միւհթաճին նամընա օլարագ, թագտիմի թէշէքքիր իտէրիմ։

Նոյտրէր Ա. Գալուստեան.

15 ապրիլ 1888։

ԱԳՇԷՀԻՐՏԷՆ ԱԷՔԹՈՒՊ

Միւէլլիֆ,

Պէնիի պէշէրին, մասգալլահ ու թէալա, էօմրիւնիմ՝ բէրուշանֆիլեթինի, վէ պէշքիտէ մահվընը մուճիպ պու սէնէյի միւպարէքտէ հիւքմիբրմա օլան գուրագլըգ գահթ ու զալէասը հագգընտա, միլլէթիմիզճէ իճրա իտիլիպ, մէշհուրընեունը ամմէ օլան թէտապիրի ամիլիգե վէ իճրաաթը միւսթահսէնէ. լէրտէն պահս իլլէմէքլիք իսթէր. վէ պէր վէճհի զիրը արզ իլլերիմ։

Ճենապը խալիֆի եէզատան վէ թաշգատտէս հազրէթլերի, պու կիպի ռաֆաթտան, պիրճիւմլէ պիլատը մասուն պուեուրսուն. վէ ֆիւլի եէրիմնան ու նիյմէթի ուզատըյլա ալուշտ, վէ էլթաֆ ու ինաեաթը Սէնիյեէլերիլե բէրվէրտէ օլտուղումուզ Բատիշահըմըզ Բատիշահը ամէնահ մէրհամիմ բիրաեէյի ֆէքթինահ էֆէնտիմիզ հազրէթլերինէ էսմրիւ թուլ իհսան, վէ սերիր ատրի սալթանաթ վէ էվքէթ իգթիրանլէրինտէ իլել էպէտ գալիմ վէ տալիմ պուեուրսուն չամին։

Գահթը մէզքուր բէճիւիմա, վէ վաճքը սէմիմ ալիի Հիւմայունլարը օլունճա, էհթիեաճաթը էհալինին աէֆ ու իղալէսի խուսուսունտաքի իճրաֆ վէ իպվալ պուրուլան ինաեաթը ճիհան ֆէրյմէթլերի, լաեուաա վէ լեռ եռմխաա օլմազլէ, արզ ու թաբիֆի զայրի գապէ իսէտ, էվվէլա, Տէրսաատէթտէ, բիեաէթի միւֆէխիմէյի մուազզամատա, պիր գօմիսիօնը ալի թէշքիլ, վէ պիթթահգըգ, տէֆի զարուրէթի ումումիյէէ քեաֆի եէմէքլիք վէ թօհմլուգ զախիրէ միւպաեասընատմը ու ֆէրման, վէ իշթիրա օլունան զէխայիրին իւճրէթի նագիյեէտի իչինտէ, ճէպի Հիւմայունը ինաեէթմագրունը հազրէթի Եէհրիեարիլերինէն, Երիվերմի պէշ պին լիրա իհսան պուրուրմուշ տուր. խասաքամալը Շէֆհինշահի օլան թէսրիի նագլիյեաթ, վէ մահէլլերինէ ֆէմամի հնագիհա, միւհթաճինէ թէվզիինաթ ճրհէթի օլուպ, պունունտա, սայիր մահէլլերէտէ օլտուղու կիպի, միլաեէթիմիզ իչին տախի, գուանէմալի իւմերալի քիրամը պէսալէթ իթթիսամտան Իկմիր գօմանտանը ֆէրիգ սատաէէլու Օսման Սէյֆի բաշա հազրէթլերի իլէ, եավերի էբրէմիտէն մինալայ իզզէթլու Ծամիդ պէյ էֆէնտի. միֆէթթէյզ մուհագիգ մէէմուրիյէթի ալիյեէնի իլէ միլաճ եէթիմիզէ իզամ պուրուլմուշ, վէ միւթեաղրալէն, վարի վալէաշընմըզ աթուֆէթլու Մէմտուհ պէյ էֆէնտի հազրէթլերի Գանեաեէթէրիֆի մէյմէնէթ ըէտիֆլէրիլե լեյլ ու նիհաք խապ ու բահաթլարընը, զարուրէթ վէ իհթիեաճաթը էհալինին տէֆ ու լէֆի արզուսուլա, միլաեէթ վէ միւլհազաթընա, պաէմրի ալի վէ թալիմաթ մէճլիսատտա գօմիսիօնլար թէշքիլ, վէ սէնէյի հալը իտարէ իտէճէք ֆէրէճէտէ, պէյլէտիյէ մէճլիսլերինճէ զախիրէ միւպաեա ինթիրէրէք, վէ իսկէլէլերտէն ճէլպի լազըմ կէլէն զախիրէնին թէսրիի թէրիգի էսպապընը իսթիքմալի իչին, մերհամէթէն, պիզզաթ գօլ գօլ ադիմէթլէ, էսպապը նագլիյեաթը միհվերի մաթլուպը ալի տէրէճէսինտէ էվերան, վէ նէզար թի միթէմատիրէրի ֆասէպիլէ վէրուտ իտէն զախիրէնինտէ, նիսպէթ գանէսինէ թէվֆիգան թէվզի, վէ թօխումտրը զերը, վէ վիլաեէթ վէ միւհագաթընտա, պիր թագըմ թէզվիրինի ֆէնտիսի կիրիպան իյլէմիշ, վէ սահիլի սէլամէթէ ըէսիտէ օլմուգտուր։

Իշթէ, էլթաֆը Ռէպանիյեէ վէ ինաեէթի Սէնիյեէ իլէ, միւշարունլէյհ Օսման բաշա Ղազրէթլէրի իլէ ֆայիզ պէկին, պու պագատ պիզգաթ իֆա պուեուրտուգլարը բրամէթի մէմուհէլէրինէ, հագգըվլա իֆայի թէշէքքուրու զայրի գապի տիր. Ճալընզ, վիլաեէթ վէ միւհագաթընտա, պիր թագըմ թէ.

---

(1) Գ. Հիանա, Արևելքի մեկ յօդուածագիրը, մարաքաղաքին քարոզիչներէ մին, Աստուծոյ և մարդկանց առջև կը ՁԱՍԱՊԱՐԱՏ, կը պախարակէ այն պատճառաւ թէ, եկեղեցւոյ միոյն մէջ՝ առանց Հայերէն բառ մը արտասանելու՝ երկու ժամ օտար լեզուաւ մը քարոզեր է. ի՞նչ մեծ յանցանք. . . մահայնա մեղք. կը թուի մեզ թէ՝ «ի՞նչ պէտք կայ անուս ժողովրդեան, մանաւանդ գաւառացի հայկարանաւ. թենէ զուրկ ազգանոց քարոզ լսել կամ հասկնալ, քանի որ Հայ էին և քարոզ լսել կը փափաքէին, պարտէին իրենց մայրենի լեզուն սորվիլ» կը մտածէ. տարօրինակ եւ անճառնի դաղափար. . .

ամ վէ լեռ եռմխաա օլմազլէ, արզ ու թաբիֆի զայրի գապէ իսէտ, էվվէլա, Տէրսաատէթտէ, բիեաէթի միւֆէխիմէյի մուազզամատա, պիր գօմիսիօնը ալի թէշքիլ, վէ պիթթահգըգ, տէֆի զարուրէթի ումումիյէէ քեաֆի եէմէքլիք վէ թօհմլուգ զախիրէ միւպաեասընատմը ու ֆէրման, վէ իշթիրա օլունան զէխայիրին իւճրէթի նագիյեէտի իչինտէ, ճէպի Հիւմայունը ինաեէթմագրունը հազրէթի Եէհրիեարիլերինէն, Երիվերմի պէշ պին լիրա իհսան պուրուրմուշ տուր. խասաքամալը Շէֆհինշահի օլան թէսրիի նագլիյեաթ, վէ մահէլլերինէ ֆէմամի հնագիհա, միւհթաճինէ թէվզիինաթ ճրհէթի օլուպ, պունունտա, սայիր մահէլլերէտէ օլտուղու կիպի, միլաեէթիմիզ իչին տախի, գուանէմալի իւմերալի քիրամը պէսալէթ իթթիսամտան Իկմիր գօմանտանը ֆէրիգ սատաէէլու Օսման Սէյֆի բաշա հազրէթլերի իլէ, եավերի էբրէմիտէն մինալայ իզզէթլու Ծամիդ պէյ էֆէնտի. միֆէթթէյզ մուհագիգ մէէմուրիյէթի ալիյեէնի իլէ միլաճ եէթիմիզէ իզամ պուրուլմուշ, վէ միւթեաղրալէն, վարի վալէաշընմըզ աթուֆէթլու Մէմտուհ պէյ էֆէնտի հազրէթլերի Գանեաեէթէրիֆի մէյմէնէթ ըէտիֆլէրիլե լեյլ ու նիհաք խապ ու բահաթլարընը, զարուրէթ վէ իհթիեաճաթը էհալինին տէֆ ու լէֆի արզուսուլա, միլաեէթ վէ միւլհազաթընա, պաէմրի ալի վէ թալիմաթ մէճլիսատտա գօմիսիօնլար թէշքիլ, վէ սէնէյի հալը իտարէ իտէճէք ֆէրէճէտէ, պէյլէտիյէ մէճլիսլերինճէ զախիրէ միւպաեա ինթիրէրէք, վէ իսկէլէլերտէն ճէլպի լազըմ կէլէն զախիրէնին թէսրիի թէրիգի էսպապընը իսթիքմալի իչին, մերհամէթէն, պիզզաթ գօլ գօլ ադիմէթլէ, էսպապը նագլիյեաթը միհվերի մաթլուպը ալի տէրէճէսինտէ էվերան, վէ նէզար թի միթէմատիրէրի ֆասէպիլէ վէրուտ իտէն զախիրէնինտէ, նիսպէթ գանէսինէ թէվֆիգան թէվզի, վէ թօխումտրը զերը, վէ վիլաեէթ վէ միւհագաթընտա, պիր թագըմ թէզվիրինի ֆէնտիսի կիրիպան իյլէմիշ, վէ սահիլի սէլամէթէ ըէսիտէ օլմուգտուր։

Իշթէ, էլթաֆը Ռէպանիյեէ վէ ինաեէթի Սէնիյեէ իլէ, միւշարունլէյհ Օսման բաշա Ղազրէթլէրի իլէ ֆայիզ պէկին, պու պագատ պիզգաթ իֆա պուեուրտուգլարը բրամէթի մէմուհէլէրինէ, հագգըվլա իֆայի թէշէքքուրու զայրի գապի տիր. Ճալընզ, վիլաեէթ վէ միւհագաթընտա, պիր թագըմ թէ.

չէք քիւրաթը ուսումիլեէնի հաքի մագալրիքը, մէրճիի ալիսինէ արգ վէ թագրիմ գալբնաբրը կիպի, ինք մալը վազիֆէյի մէէմուրիլեթէրի ֆիզէթիլէօ ավաէթի ալիէրինէ, իրատէյի մերահիմատէյի Շէհինշահինն չէրէֆ թէալլիւգ պուլրուլմասքնա իմթիսալէնն հէր թարաֆտան սուրէթի մութանզանատա թէչէի խալիէրէք, առէթատ զազ պէր պէմանտէ, մահվ վէ իգալէ օլմազ տէրէճէտէ հնտալալ կէլէն մուհապէթ վէ հիմմէթիմազալեաէրինն մէֆթունու օլան էհալիէի, տէրեայի եէէս ու մաթէմէ զարգ իտէրճէսինէ ինֆիքեագ պուհուրմու չար տրգ. զէմանը ինֆիրագտա հազբը պոչլանան ճէմիլեէթ թարաֆքնան, թէվաֆիրի էօմրու իճլալ վէ իգպալը թաճարի տուալի խայրիյեէյի մանիպ իլ թէէպիլեէսի ըլֆ ու ինալը ահտիլեէթ գըլընմըշ։ վէ պինամէն ալէյհ, հագգըյլա, իֆալի հիւսնի խըրամէթ իտէն պու կիպի մէէմուրինի զէվի իհթիրամըն տիւնեա վէ ուխրէվի մէէճուր վէ նայիլի միլքնաֆաթ օլաճաքլարը, ամքատէյի արգ ու իշար օլմազլէ, իլանը քէյֆիյեէթէ հիմմէթլէրի իհթիրհամըյլա, խաթմի կիւֆթար իլլէրիմ։

20 ապրիլ 1888։ ***

ԱՖՕԱԼԷԹԻ ԼՕՆՏՍԱ (65)

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԼ

ԶՕՃՈՒԳԼՍՐ ՊԷՍԼԷԵԻՃԻ ՊԻՐ ԳԱՐԸ

Լօրտ Բալմիւր թէքրարէն քէլամէ ադազ պիրլե,

—Էլէնլնասը քի պիրմէքտէսինիզ պիր, իրլանտա մէսէլէսինի, տէտէնիզ քէտէրիմ պանա թէրք իլլէմիշ ոֆիր. վէ ինկիլթէրրատա քէնտիսինատէն մէմնունու օլտուղունատան, պէրայի միւքատֆարէ, քէնտիսինէ, իսէանէ գալգըշան իրլանտալը ամրատան միւսատէրէ իտիրմիշ օլան էմվալ ու էմլաքատէն բէք-չօգ իհտա իթմիշ տիր։

«Շէօյլէ քի, բէտէրիմ, ինկիլթէրրանը գն գիեատէ զէնկինլէրինտէն, վէ ճնքեատէ արգի սահիպլէրինտէն պիրի օլմուշ տուր։

«Հալպու քի, պիր կիւն պիրատէրիմ էտմունտան; Իրլանտանը թարաֆը թուֆարագ, ինկիլթէրրանը ալէյհինտէ պուլունանաղը. նը պիլէմէտիկինտէն, հէնուզ սինն պարիրիմիզտէ գտուղումուզ հալտէ, պիզի քէնտի նէզտինէ չաղրարագ,

«—Գէն, քիւլլի վարիտաթըմը, պիւլիւք էվլատըմա թէրք իթմէքլիք գանանմանու թէճավուզ իտէպիրէճէք մէրթէնէտէ պիւլիւք պիր սերվէթէ մալիք պուլունտուղումճիհէթլէ, քամլամէնթօտան, քիւլլի սերվէթիմի, պիր սուրէթի միւսավիրեէտէ օլտուղու թագտիրտէ, իբինիզ թագսիթիմէլիք հուգուգունու թանհիլ իլլէմիշիմ տիր, տէտի իտի, – տէտի։

—Եա՛, ամա՛ինչ, – տէտի միս Էլէն կնթտիքճէ մէրագ վէ տիգգաթը թահրիք օլունարագ։

—Էվվէթ, էվլատըմ, կերլի պէնտէ բէք չօգ սերվէթ վարտըր, լաշքէն, պու ճիւմլէ իլէ տախի, քէտէրիմին թէքմիլ սերվէթինէ մալիք օլմամաքը։ Ինճագ նըթֆինա մալիք օլապիլմիշիմ տիր։ – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Նի՞չին, նբսֆը տիկերի՞ ներէտէ գալմըշ տրը, – տէտի միս Էլէն։

—Միր էմմունատան աէհմինէ իտապէթ իլլեէն գըսմըմը, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, – տէտի միս Էլէն։

—Նէ՞րէտէ գալաճագ, պիթթապի հիւքիմէթ գապթ իլլէմիշ տիր – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Ա՛, հէյվա՛հ, – տէտի միս Էլէն։

—Վէ իշթէ պէնտէ, պու սէպէպէ մէպնի տիրքի, պիրատէրիմին չօճուղունու, ինկիլթէրրանը գայրէթ վէ մուհապէթի բուհուլա պիւեիւտիւպ մէյտանտա կէթիրմէք իսթէրիմ, չունքի, օր վաղրէթ, բէտէրինին սերվէթինին, քէնտիսինէ թէրբ ու վէսիլիմինէ տայիր պիւլիւք պիր իմմէտ հասրլ օլուրմ։ Վէ պինամէն առէլհ մերգուսչօճուգ իլէ սէնի էվլէնտիրմէքլիքէն ասրլ նիյեթ ու մագսատիմ տէ, մէզքիւր սերվէթի տախի քէնտի թարաֆրմըզա նագլ իթմէքլիքտէն իպարէթ տիր, անչատրը՝ գ մը չիմտի մագսատիմի, էլէն, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, բէտէրի ազիզիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Ը՛, նէ՝ տէրսինիզ, պու նիյեթ ու մագսատիմտէն տօլաբը, Հալէա գալպինիզտէ պիր էսէրի ատէմի հօշնուտի հիսս իլլէմէքտէմի սինիզ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Իա՛յը, բէտէրի ազիզիմ, ֆագաթ, մէրգուսմ չօճուգ գա՛չ եաշընտա տրը, – տէտի կէնճ գըզ։

—Շիմտի օն եաշընտա տրը, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Հալպու քի պէնիմ իսէ սինինիմ օն ալթընը պուլմըշ տուր, – տէտի միս Էլէն։

—Կէրչի, մէրգուսմուն սինինի սիզինքիտէն ազ տրը, ֆագաթ, օնտա՝ նէ պէյիս վարտրը, մալիմ եա, պիզլէր. ասրլզատէկեանլըգտա տօղմուշ վէ պիւեիւմիւշիւգ տիր, վէ ասրլզատէկեանլըգտա իսէ, ագտը նիքեահ տիմէքլիքլէ։ Էօյլէ սապը ընբֆլարտա օլտուղու կիպի, իբի քիչինին պիրլեշմէսի անլաշըլմագտէ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Բէք ալէա, բէտէրիմ, միսրատընը իւզրէ օլսուն, տիմէք տիր, քի չիմտի կիտէճէքսինիզ տիր, էօյլէ՞ մի, – տէտի միս Էլէն։

—Էվվէթ, – տէտի բէտէրի։

Պատէհու մէրգուսմ, գօճա պիր հարմանիէ սարըլար, վէ եագասընըտա թա չէնէսինէ գատար եօգարու գալտըրտը։

—Նիյեթինիզ կիտիպ մէրգուսմ չօճուղու պուլմագլըգ տրը, էօյլէ տէկի՞լ մի, – տէտի միս Էլէն։

—Էվվէթ, – տէտի բէտէրի։

—Լաքին, չօճունգ նէրքէտէտիզ, – տէտի կէնճ գըզ։

—Նէրչի պէն տախի պիլմէմ, լաքին, պիզ իխթիեարէ գարը պէնի կէօթիրէրէք։ պուլմանուզու մահէլլի կիսմէթլէրէք տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Պունուն իւզէրինէ, միս Էլէնքէնճիրէլէրտէն պիրինին բէրաբէրինէ գալտըրարագ հավլիեէ պագտը, վէ,

—Լաքին, հէնուզ՝ ամա հաղբը տէկիլ տիր, – տէտի։

—Նիյեթիմ քէնտի արաթամ իլէ կիթմէք տէկիլ տիր, չունքի, զաթէն էմբի պասիրէթէ գարշը պիր հարէքէթ տիմէք օլտուգտան պաշգա, հիչ ճիւբհէտէ ճայիզ տէկիլտիր քի, օլ իխթիեարէ գարը պէնի, ամնալ տճայիպ պիր մահէլլէնէ կէօթիւրէճէք օլմալը տրը, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էօյլէ ծիմասը չօգ իհթիմալտէն տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Վէ իշթէ պու էֆքեարէ մէպնի քիրա իլէ պիր արապա թում. մուշ օլտուղումճան, սօգագտա քէօշէնին պաշընտա պէքլէմէքտէ տիր՞ – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Ֆագաթ, բէտէրի ազիզիմ, պիրլիքտէ ատամ ալմահարագ, եալընզ՝ գ մը կիտեճէքսինիզ տիր, մէկերչի էօյլէ պիլմանճը ճայիպ մանհէլլէ վէ ազագլարա գիխմէճիք, էմրի պասիրէթէ գարշը տէկիլ մի տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Յա՛յը, գօրգուպ չիբհէ իտիմէճէք ճիշ պիր թէհլիքէ եօգ տուր, չունքի, Պապը զապթիյեէտէն իբի, նէֆրեթ խէֆիյեէ իմթեմիլիմ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Բէք ալէա էօյլէ իսէ, պէնտէ օիզի պիկանճնտիշէ պեքլէեէպիլիրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Ատիլեէօ, չօճուղում. էսէֆ ինտերիմ քի, մէրսուսմէնին պէնի նէրեեէ կէօթիւրեճէկինի ճիլէմէտիկիմտէն, սաաթ գաչտա ավտէթ իտէպկէճէկիմտա սիզ սէօյլեեէմեեճէկիմ տիր՝ իմտի սիզ՝ պէն կէլնէ ֆանար, օլ Իրլանտալը գատընը ավընտրըգպ թէսէլի իտէրէք, քէմալի թէհամմիլ իւզրէ պէքլէմ. տիրմէ քիկէ շալբշալըսընըզ տրը՝ – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Օլ պագտէ գաթան էլէմ իւզրէ օլմաեընը զ, զիրա, ֆամիլեամըզ թասվիրլերի տայիրէսինտէ, ալէթաճիլ քէնտի գօճաընը թասվիրինի ատարրմըշ օլուպ, վէ քէնտիսինէտէ կէօսթէրմիշ պուլունտուղումուզտան, արթըգ քէմալի էմնիյեէթ իւզրէ պուլունմագտէ տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Տիմէք տիր քի, օլ խուսուստա քէմալի բահաթը գալպ իւզրէ օլապիլէճէկիմ տիր, էօյլէ՞ մի, էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, բէտէրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, ատիլեէօ էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Մէրգուսմ պունու սէօյլէտիքտէն սոնրա, քէրիմէսինին անճընտան պուս իթտի, օտատան տիշարը չըգտը, վէ կիտիպ, զաթէն էմբի իտէրէք կէթիրթտիրմիշ օլտուղու պիր արապաեը սօգ ագտա քէօշէնին պաշընտա կէօրտիւկիւնատէն, արապաճրեա խիթապէն,

—Ագասանա, արապաճը, միւշթէրինիզ վա՞ մը տրը, – տէտի, վէ մէրգուսմ տախեա.

—Էվվէթ, լօրտ Բալմիւրէ պէքլէմէքտէեիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի։

—Իշթէ լօրտ Բալմիւր պէն քէնտիսի՞, – տէտի մէրգուսմ։

Տէրհալ արապաեա պինտի, լաքին՝ արապաճը, ադրընը պասընու սըգը սըգրեա պիր շալ իլէ տարբը սիրմալամըշ պուլունտուղունտան, Լօրտ Բալմիւր, տէկիլ էօյլէ պիր կիճէնին գալանլըգընտա, հաթթա, կիւնտուզէն ըշըգընտա պիլէ ինտրալ պատէմ օլտուղունուշ, ասլա ֆարգ իտէմէզ գլտուղունտան, մէրգուսմուն, Շօքինկտամաճընը ֆէհմտու ֆարգ իտէմէճտիր։

Լօրտ Բալմիւր արապաեա պէնտիքտէն, վէ արապաճրեատա,

—Ցիր ալէյ սիթրիմէ կիտէճէկիզ տիր, – տէ ինքատէն ասնրա գալուգնա չէքիպ գարատը։ Վէ Շօքինկտ կէնճիկինտէ արապաճրըգ իթմիշ օլմասը ճիհէթլէ, օլ պագտէ մէհճրէթի տէրքեաբ պուլունտուղունտան, քէմալի սիսդրթ իւզրէ արապաեա եօլ ալտըրմաեա պաշլատը։

36.

Արապա բարլամէնթ սօգագընտան կէչէրէք Վիգթօրիա նամ ազանճլարլա միւզէյտէն պիւիւք ճատէեէ վասրլ օլտուգտա, լօրտ Բալմիւր բէնճիրէնին պիրինի ալարագ, արապաճընն էթէէկինի չէքտի։

Շօքինկտ պաշընը օլ թարաֆա չէվիրէրէք, էմրինէ միանթազըր պուլունտուղունու անլաթարրաք, վէ լօրտ Բալմիւրտէ մէրգուսմ,

—Մգոթլէնտ-եարատա վասրլ օլտուղունատա տուրմալըսընն, – տէտի։

—Պա՛շ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի Շօքինկ։

Վէ, արապա, Պապը զապթիյեէ եազընընա վասրլ օլտուգտա, թէրարէն տուրտու, վէ օրատա պէքլէմէքտէ պուլունան իբի քիշիէրը, տէրհալ գօշուպ արապանընն եանը. նա կէլտիրէր։

Լօրտ Բալմիւր, մէրգուսմանը կէօրիւր կէօրմէզ պաշընը բէնճիրէտէն տիշարը չըգարտը, վէ մէրգուսմանի քի քիշիէրտէն պիրի, մէրգուսմ-խիթապէն,

—Ֆիլօրտ, զաթը ալինիզին էմրինէ միանթազըր պուլունմագ իւզրէ պէքլէմէքտէեիզ տիր, – տէտի։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, կէլինիզ իչէրի, – տիեէրէք գարուեու աչար վէ իբիսինի տախի քէնտի գարշըսընտա օթուրթնուրտու։

Պատէհու Շօքինկ, չալա գըրպաճ արապանը եիւրիւթտիւրմէկէ պաշլատը, վէ արատան պիր չարեէք պիւլէ կէչմէզտէն, լօրտ Բալմիւրը քէնտիսինի մատամ Ֆանօյուն խանէսի նէզտինտէ պուլուու, վէ, պիր տէֆա վոյբուր վուրմազ գաբու տուր աչըլտը, չունքի, զաթէն աճիւզ գարը՝ աերեայի խէեալաթա տալարագ, մէրգուսմա պէքլէմէքտէ իտի։

Շէօյլէ քի, աճիւզ գարը՝ քէնտուչ քէնտուեէ, արթըգ, անտէն աքնրա, Պրինկիպը՝ նա չէքիլէրէք, կիւզել պիր էվ թուրմագլըգը, վէ ալէա էշեալար իլէ տօնանթմագլըգը, վէ եանընատա պիր պէյլէմէ ալմագլը. վէլհասլը հէր պիր լէվազիմաթը մըրասընա գօեարագ, տտէթա պիր բրէնսէս կիպի էօմիւր կէչիրմէքլիկի գուրտուղտան պաշգա, եօլճուլուգ նիյեթիլէտէ, սանտրընը սէքէթինի հազբլամըշ, չարգասընը պաշընա գօյմուշ, չալընը արգասընա աթմըշ օլուպ, վէ թիրէտէն էօրմէէլտիվէնլէրինիտ, չէնկել չէքլինտէ պուլունան բարմագլարընա կէչիրէրէք պէքլէմէքտէ պուլունտուղունտան, գարուեու աչըպտա լօրտ Բալմիւրու իշէրի ալրը ալմազ։

—Ա՛հ, միլօրտ, պիր թարաֆտան կէլէճէկինիզէ իմմավար պուլունտուղում հալտէ, տօղրուտու, պիր թարաֆտանտա, կէլմէեէճէքսինիզ տիր տէյի գօրգմագտա իտիմ . . . – տէտի։

—Մէկէ՞պ, նիչի՞ն գօրգմագտա իտինիզ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Չունքի, բէք գօրգուլաճագ պիր խուսուսա վարտրը . . . Հաէտի աճիւզ գարը։

—Նէ՞ տիր օլ սէօյլէտիկինիզ խուսուս, – տէյի սիւալ իթտի լօրտ Բալմիւր։

—Ա՛հ, միլօրտ, պիզ օլ ջամազ իտէճէք օլտուղում ատամլարընն, նէ՞ կօլտա քիմսէլեր օլտուգլարընը պիլմէզինիզ . . . էլլերինտէն, հէր նէվի ֆէնալըգ կէլէպիլիր, – տէտի աճիւզ գարը։

Լօրտ Բալմիւր պունուն իւզէրինէ, պիլա ֆիւթուր պիր թարզտա ելտուղու հալտէ, թէնէֆֆիւս օտասընտան իշէրի կիրտի, վէ ճէպինտէն պիր չիզատան չըգարարագ։

—Ազիզիմ, էշթէ օլ ջիզգ թախսինի վատ էլէտիկիմ իրատընն կէնէտի, – տէտի։

Աճիւզ գարը պունու իշիտինճէ, սինէսի պիեատէճէ մուրմաեա պաշլատը։

—Հալտէեինիզ։ հալտէեինիզ, զանն իտէրիմ քի արթըգ չիմտի, հէր պիր հալտէն խապերտար պուլունտուղումու անլամագտասընըզ տրը, էօյլէ տէկի՞լ մի։ Իմտի, թէհի եէրտէ վագթի ղալգ իթմէեէլիմ, պէն պէրապէրիմտէ իբի նէֆէրտէ բօլիս կէթիրմիշ օլտուղումանա, տիշարտա արապատա պէքլէմէքտէ տիրլեր, վէ պիզիմլէ պէրլիքտէ կէլէճէք տիրլեր։ Վէ պինաէն ալէյհ սիմէք տիր քի, պիր սաաթա գատար, եա չօճուղու պանա թէսլիմ իտէճէքսինիզ տիր վէ պէնտէ սիզի եա կէօթիւրիւպ Պրինկիպը չըմէնաբֆէրինէ, վէտէ եախօտ պէնի ալտաթմըշ օլտուղունուզ իշին, Պապը զապթիյեէեէ թէսլիմ իտէճէկիմ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Աճիւզ գարը պունու իշիտինճէ, էլլերինի պիր պիրինէ գավուշտուրարագ,

—Միլօրտ, եէմինլեր իտէրէք վատ իտէրիմ քի, կէօթիւրիւպ չօճուղունն ներէտէ պուլունտուղունու կէքոթէրլէճէկիմ տիր, – տէտի։

—Բէ՞ք ալէա, մատամ քի էօյլէ տիր, հալտէեինիզ կիչէրիմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Մէրգուսմ աճիւզ գարրը գօլթուղունա թաղտը. մէրսուսմէ տէ

—Ֆագաթ, բէտէրի ազիզիմ, պիրլիքտէ ատամ ալմահարագ, եալընզ՝ գ մը կիտեճէքսինիզ տիր, մէկերչի էօյլէ պիլմանճը ճայիպ մանհէլլէ վէ ազագլարա գիխմէճիք, էմրի պասիրէթէ գարշը տէկիլ մի տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Յա՛յը, գօրգուպ չիբհէ իտիմէճէք ճիշ պիր թէհլիքէ եօգ տուր, չունքի, Պապը զապթիյեէտէն իբի, նէֆրեթ խէֆիյեէ իմթեմիլիմ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Բէք ալէա էօյլէ իսէ, պէնտէ օիզի պիկանճնտիշէ պեքլէեէպիլիրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Ատիլեէօ, չօճուղում. էսէֆ ինտերիմ քի, մէրսուսմէնին պէնի նէրեեէ կէօթիւրեճէկինի ճիլէմէտիկիմտէն, սաաթ գաչտա ավտէթ իտէպկէճէկիմտա սիզ սէօյլեեէմեեճէկիմ տիր՝ իմտի սիզ՝ պէն կէլնէ ֆանար, օլ Իրլանտալը գատընը ավընտրըգպ թէսէլի իտէրէք, քէմալի թէհամմիլ իւզրէ պէքլէմ. տիրմէ քիկէ շալբշալըսընըզ տրը՝ – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Օլ պագտէ գաթան էլէմ իւզրէ օլմաեընը զ, զիրա, ֆամիլեամըզ թասվիրլերի տայիրէսինտէ, ալէթաճիլ քէնտի գօճաընը թասվիրինի ատարրմըշ օլուպ, վէ քէնտիսինէտէ կէօսթէրմիշ պուլունտուղումուզտան, արթըգ քէմալի էմնիյեէթ իւզրէ պուլունմագտէ տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Տիմէք տիր քի, օլ խուսուստա քէմալի բահաթը գալպ իւզրէ օլապիլէճէկիմ տիր, էօյլէ՞ մի, էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, բէտէրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, ատիլեէօ էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Մէրգուսմ պունու սէօյլէտիքտէն սոնրա, քէրիմէսինին անճընտան պուս իթտի, օտատան տիշարը չըգտը, վէ կիտիպ, զաթէն էմբի իտէրէք կէթիրթտիրմիշ օլտուղու պիր արապաեը սօգ ագտա քէօշէնին պաշընտա կէօրտիւկիւնատէն, արապաճրեա խիթապէն,

—Ագասանա, արապաճը, միւշթէրինիզ վա՞ մը տրը, – տէտի, վէ մէրգուսմ տախեա.

—Էվվէթ, լօրտ Բալմիւրէ պէքլէմէքտէեիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի։

—Իշթէ լօրտ Բալմիւր պէն քէնտիսի՞, – տէտի մէրգուսմ։

Տէրհալ արապաեա պինտի, լաքին՝ արապաճը, ադրընը պասընու սըգը սըգրեա պիր շալ իլէ տարբը սիրմալամըշ պուլունտուղունտան, Լօրտ Բալմիւր, տէկիլ էօյլէ պիր կիճէնին գալանլըգընտա, հաթթա, կիւնտուզէն ըշըգընտա պիլէ ինտրալ պատէմ օլտուղունուշ, ասլա ֆարգ իտէմէզ գլտուղունտան, մէրգուսմուն, Շօքինկտամաճընը ֆէհմտու ֆարգ իտէմէճտիր։

Լօրտ Բալմիւր արապաեա պէնտիքտէն, վէ արապաճրեատա,

—Ցիր ալէյ սիթրիմէ կիտէճէկիզ տիր, – տէ ինքատէն ասնրա գալուգնա չէքիպ գարատը։ Վէ Շօքինկտ կէնճիկինտէ արապաճրըգ իթմիշ օլմասը ճիհէթլէ, օլ պագտէ մէհճրէթի տէրքեաբ պուլունտուղունտան, քէմալի սիսդրթ իւզրէ արապաեա եօլ ալտըրմաեա պաշլատը։

36.

Արապա բարլամէնթ սօգագընտան կէչէրէք Վիգթօրիա նամ ազանճլարլա միւզէյտէն պիւիւք ճատէեէ վասրլ օլտուգտա, լօրտ Բալմիւր բէնճիրէնին պիրինի ալարագ, արապաճընն էթէէկինի չէքտի։

Շօքինկտ պաշընը օլ թարաֆա չէվիրէրէք, էմրինէ միանթազըր պուլունտուղունու անլաթարրաք, վէ լօրտ Բալմիւրտէ մէրգուսմ,

—Մգոթլէնտ-եարատա վասրլ օլտուղունատա տուրմալըսընն, – տէտի։

—Պա՛շ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի Շօքինկ։

Վէ, արապա, Պապը զապթիյեէ եազընընա վասրլ օլտուգտա, թէրարէն տուրտու, վէ օրատա պէքլէմէքտէ պուլունան իբի քիշիէրը, տէրհալ գօշուպ արապանընն եանը. նա կէլտիրէր։

Լօրտ Բալմիւր, մէրգուսմանը կէօրիւր կէօրմէզ պաշընը բէնճիրէտէն տիշարը չըգարտը, վէ մէրգուսմանի քի քիշիէրտէն պիրի, մէրգուսմ-խիթապէն,

—Ֆիլօրտ, զաթը ալինիզին էմրինէ միանթազըր պուլունմագ իւզրէ պէքլէմէքտէեիզ տիր, – տէտի։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, կէլինիզ իչէրի, – տիեէրէք գարուեու աչար վէ իբիսինի տախի քէնտի գարշըսընտա օթուրթնուրտու։

Պատէհու Շօքինկ, չալա գըրպաճ արապանը եիւրիւթտիւրմէկէ պաշլատը, վէ արատան պիր չարեէք պիւլէ կէչմէզտէն, լօրտ Բալմիւրը քէնտիսինի մատամ Ֆանօյուն խանէսի նէզտինտէ պուլուու, վէ, պիր տէֆա վոյբուր վուրմազ գաբու տուր աչըլտը, չունքի, զաթէն աճիւզ գարը՝ աերեայի խէեալաթա տալարագ, մէրգուսմա պէքլէմէքտէ իտի։

Շէօյլէ քի, աճիւզ գարը՝ քէնտուչ քէնտուեէ, արթըգ, անտէն աքնրա, Պրինկիպը՝ նա չէքիլէրէք, կիւզել պիր էվ թուրմագլըգը, վէ ալէա էշեալար իլէ տօնանթմագլըգը, վէ եանընատա պիր պէյլէմէ ալմագլը. վէլհասլը հէր պիր լէվազիմաթը մըրասընա գօեարագ, տտէթա պիր բրէնսէս կիպի էօմիւր կէչիրմէքլիկի գուրտուղտան պաշգա, եօլճուլուգ նիյեթիլէտէ, սանտրընը սէքէթինի հազբլամըշ, չարգասընը պաշընա գօյմուշ, չալընը արգասընա աթմըշ օլուպ, վէ թիրէտէն էօրմէէլտիվէնլէրինիտ, չէնկել չէքլինտէ պուլունան բարմագլարընա կէչիրէրէք պէքլէմէքտէ պուլունտուղունտան, գարուեու աչըպտա լօրտ Բալմիւրու իշէրի ալրը ալմազ։

—Ա՛հ, միլօրտ, պիր թարաֆտան կէլէճէկինիզէ իմմավար պուլունտուղում հալտէ, տօղրուտու, պիր թարաֆտանտա, կէլմէեէճէքսինիզ տիր տէյի գօրգմագտա իտիմ . . . – տէտի։

—Մէկէ՞պ, նիչի՞ն գօրգմագտա իտինիզ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Չունքի, բէք գօրգուլաճագ պիր խուսուսա վարտրը . . . Հաէտի աճիւզ գարը։

—Նէ՞ տիր օլ սէօյլէտիկինիզ խուսուս, – տէյի սիւալ իթտի լօրտ Բալմիւր։

—Ա՛հ, միլօրտ, պիզ օլ ջամազ իտէճէք օլտուղում ատամլարընն, նէ՞ կօլտա քիմսէլեր օլտուգլարընը պիլմէզինիզ . . . էլլերինտէն, հէր նէվի ֆէնալըգ կէլէպիլիր, – տէտի աճիւզ գարը։

Լօրտ Բալմիւր պունուն իւզէրինէ, պիլա ֆիւթուր պիր թարզտա ելտուղու հալտէ, թէնէֆֆիւս օտասընտան իշէրի կիրտի, վէ ճէպինտէն պիր չիզատան չըգարարագ։

—Ազիզիմ, էշթէ օլ ջիզգ թախսինի վատ էլէտիկիմ իրատընն կէնէտի, – տէտի։

Աճիւզ գարը պունու իշիտինճէ, սինէսի պիեատէճէ մուրմաեա պաշլատը։

—Իշթէ սիզ մէսարիֆաթընագալեեէ վէ էմսալի իշին օլմագ իւզրէ եիւզ լիրալըգտա պիր պանգնօթ,

—Տէ՞ք ալէա, բէտէրի ազիզիմ, պիրլիքտէ ատամ ալմահարագ, եալընզ՝ գ մը կիտեճէքսինիզ տիր, մէկերչի էօյլէ պիլմանճը ճայիպ մանհէլլէ վէ ազագլարա գիխմէճիք, էմրի պասիրէթէ գարշը տէկիլ մի տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Յա՛յը, գօրգուպ չիբհէ իտիմէճէք ճիշ պիր թէհլիքէ եօգ տուր, չունքի, Պապը զապթիյեէտէն իբի, նէֆրեթ խէֆիյեէ իմթեմիլիմ տիր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Բէք ալէա էօյլէ իսէ, պէնտէ օիզի պիկանճնտիշէ պեքլէեէպիլիրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Ատիլեէօ, չօճուղում. էսէֆ ինտերիմ քի, մէրսուսմէնին պէնի նէրեեէ կէօթիւրեճէկինի ճիլէմէտիկիմտէն, սաաթ գաչտա ավտէթ իտէպկէճէկիմտա սիզ սէօյլեեէմեեճէկիմ տիր՝ իմտի սիզ՝ պէն կէլնէ ֆանար, օլ Իրլանտալը գատընը ավընտրըգպ թէսէլի իտէրէք, քէմալի թէհամմիլ իւզրէ պէքլէմ. տիրմէ քիկէ շալբշալըսընըզ տրը՝ – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Օլ պագտէ գաթան էլէմ իւզրէ օլմաեընը զ, զիրա, ֆամիլեամըզ թասվիրլերի տայիրէսինտէ, ալէթաճիլ քէնտի գօճաընը թասվիրինի ատարրմըշ օլուպ, վէ քէնտիսինէտէ կէօսթէրմիշ պուլունտուղումուզտան, արթըգ քէմալի էմնիյեէթ իւզրէ պուլունմագտէ տիր, – տէտի միս Էլէն։

—Տիմէք տիր քի, օլ խուսուստա քէմալի բահաթը գալպ իւզրէ օլապիլէճէկիմ տիր, էօյլէ՞ մի, էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, բէտէրիմ, – տէտի միս Էլէն։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, ատիլեէօ էվլատըմ, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Մէրգուսմ պունու սէօյլէտիքտէն սոնրա, քէրիմէսինին անճընտան պուս իթտի, օտատան տիշարը չըգտը, վէ կիտիպ, զաթէն էմբի իտէրէք կէթիրթտիրմիշ օլտուղու պիր արապաեը սօգ ագտա քէօշէնին պաշընտա կէօրտիւկիւնատէն, արապաճրեա խիթապէն,

—Ագասանա, արապաճը, միւշթէրինիզ վա՞ մը տրը, – տէտի, վէ մէրգուսմ տախեա.

—Էվվէթ, լօրտ Բալմիւրէ պէքլէմէքտէեիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի։

—Իշթէ լօրտ Բալմիւր պէն քէնտիսի՞, – տէտի մէրգուսմ։

Տէրհալ արապաեա պինտի, լաքին՝ արապաճը, ադրընը պասընու սըգը սըգրեա պիր շալ իլէ տարբը սիրմալամըշ պուլունտուղունտան, Լօրտ Բալմիւր, տէկիլ էօյլէ պիր կիճէնին գալանլըգընտա, հաթթա, կիւնտուզէն ըշըգընտա պիլէ ինտրալ պատէմ օլտուղունուշ, ասլա ֆարգ իտէմէզ գլտուղունտան, մէրգուսմուն, Շօքինկտամաճընը ֆէհմտու ֆարգ իտէմէճտիր։

Լօրտ Բալմիւր արապաեա պէնտիքտէն, վէ արապաճրեատա,

—Ցիր ալէյ սիթրիմէ կիտէճէկիզ տիր, – տէ ինքատէն ասնրա գալուգնա չէքիպ գարատը։ Վէ Շօքինկտ կէնճիկինտէ արապաճրըգ իթմիշ օլմասը ճիհէթլէ, օլ պագտէ մէհճրէթի տէրքեաբ պուլունտուղունտան, քէմալի սիսդրթ իւզրէ արապաեա եօլ ալտըրմաեա պաշլատը։

—

36.

Արապա բարլամէնթ սօգագընտան կէչէրէք Վիգթօրիա նամ ազանճլարլա միւզէյտէն պիւիւք ճատէեէ վասրլ օլտուգտա, լօրտ Բալմիւր բէնճիրէնին պիրինի ալարագ, արապաճընն էթէէկինի չէքտի։

Շօքինկտ պաշընը օլ թարաֆա չէվիրէրէք, էմրինէ միանթազըր պուլունտուղունու անլաթարրաք, վէ լօրտ Բալմիւրտէ մէրգուսմ,

—Մգոթլէնտ-եարատա վասրլ օլտուղունատա տուրմալըսընն, – տէտի։

—Պա՛շ իւսթիւնէ, էֆէնտիմ, – տէյի ճէվապ վիրտի Շօքինկ։

Վէ, արապա, Պապը զապթիյեէ եազընընա վասրլ օլտուգտա, թէրարէն տուրտու, վէ օրատա պէքլէմէքտէ պուլունան իբի քիշիէրը, տէրհալ գօշուպ արապանընն եանը. նա կէլտիրէր։

Լօրտ Բալմիւր, մէրգուսմանը կէօրիւր կէօրմէզ պաշընը բէնճիրէտէն տիշարը չըգարտը, վէ մէրգուսմանի քի քիշիէրտէն պիրի, մէրգուսմ-խիթապէն,

—Ֆիլօրտ, զաթը ալինիզին էմրինէ միանթազըր պուլունմագ իւզրէ պէքլէմէքտէեիզ տիր, – տէտի։

—Բէ՞ք ալէա էօյլէ իսէ, կէլինիզ իչէրի, – տիեէրէք գարուեու աչար վէ իբիսինի տախի քէնտի գարշըսընտա օթուրթնուրտու։

Պատէհու Շօքինկ, չալա գըրպաճ արապանը եիւրիւթտիւրմէկէ պաշլատը, վէ արատան պիր չարեէք պիւլէ կէչմէզտէն, լօրտ Բալմիւրը քէնտիսինի մատամ Ֆանօյուն խանէսի նէզտինտէ պուլուու, վէ, պիր տէֆա վոյբուր վուրմազ գաբու տուր աչըլտը, չունքի, զաթէն աճիւզ գարը՝ աերեայի խէեալաթա տալարագ, մէրգուսմա պէքլէմէքտէ իտի։

Շէօյլէ քի, աճիւզ գարը՝ քէնտուչ քէնտուեէ, արթըգ, անտէն աքնրա, Պրինկիպը՝ նա չէքիլէրէք, կիւզել պիր էվ թուրմագլըգը, վէ ալէա էշեալար իլէ տօնանթմագլըգը, վէ եանընատա պիր պէյլէմէ ալմագլը. վէլհասլը հէր պիր լէվազիմաթը մըրասընա գօեարագ, տտէթա պիր բրէնսէս կիպի էօմիւր կէչիրմէքլիկի գուրտուղտան պաշգա, եօլճուլուգ նիյեթիլէտէ, սանտրընը սէքէթինի հազբլամըշ, չարգասընը պաշընա գօյմուշ, չալընը արգասընա աթմըշ օլուպ, վէ թիրէտէն էօրմէէլտիվէնլէրինիտ, չէնկել չէքլինտէ պուլունան բարմագլարընա կէչիրէրէք պէքլէմէքտէ պուլունտուղունտան, գարուեու աչըպտա լօրտ Բալմիւրու իշէրի ալրը ալմազ։

—Ա՛հ, միլօրտ, պիր թարաֆտան կէլէճէկինիզէ իմմավար պուլունտուղում հալտէ, տօղրուտու, պիր թարաֆտանտա, կէլմէեէճէքսինիզ տիր տէյի գօրգմագտա իտիմ . . . – տէտի։

—Մէկէ

լամպաները սէօնտիւրտիւ, վէ գաբուեու գաբատը։ Վէ արապաեա պինտիքլէրինտէ, սահիհէն իքի առէմ պուլունտուղունու կէօրտիւ իսէտէ, Լօնտրատա արապալարտա ֆէնէրլէր եազմագլըգ առէթտէն պուլունմատըգտան պաշգա, մէղքիւր Տիւտլէյ սօգաղընտա տախի, պիր չօգ մաղազա, վէ պինաէն ալէյհ պիր չօգտա կազ ֆէնէրլէրի պուլունմատըղընտան, վէ պունտանտա գաթի. նազար, մէրգուման իքի քիշիւէր, քէնտի շարգալարընը, Թա կէօպլէրինէ գաատար ինտիրմիշ օլտուգլարընտան, եիւզլէրինի լաբրգըյլա կէօրիւպատէ, քիմ օլտուգլարընը ֆէհմու ֆարգ իտէմէտի։ Վէ նիհաեէթ մէրսումէ, կիտիպ լօրտ Բալմիւրիւն եանընտա օթուրտու։

—Շիմտի նէ՞րէեէ կիտէճէկիզտիր, – տէյի սիւալ իթտի լօրտ Բալմիւր մէրսումէեէ։

—Համաթէտէ կիտէճէկիզ տիր, – տէտի մէրսումէ։

—Համաթէտին գա՞նդի սօգաղընա, – տէտի մէրգում։

—Հէթ-Մունթ, – տէտի մէրսումէ։

—Բէ՛ք ալէա, գա՞նդի նիւմէրօեա, – տէտի մէրգում։

—Նիւմէրօ օն սէքիզ, – տէտի մէրսումէ։

—Զօճուգ օրատա՞ մը տըր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, – տէտի մէրսումէ։

Լօրտ Բալմիւր արապաճրեա լազմ կէլէն թալիմաթը վիրտիքտէն սօնրա, արապանէն գաբնիւսունու գաբատը։

—Օլրա՛թ, եանի ինկիլիզճէ թաճիր իւզրէ «պաշ իւսթինէ», – տէտիրքտէն սօնրա Շօքինկ, արապաեա եոլ վիրմէկէ պաշլատը։

Մատամ՝ Ֆանօշ էլէ պէսլէմէսի օլ Սգօչեալը Մարի, հալէա ուլգուտա պուլունան Բալֆը, մահէլի մէղզուրէ կէօթիւրտիւքլէրինտէ, արապա, նէ մէրթէպէ պիր սիւրաթ իւզրէ կիթմիշ Ֆտի իսէ, Շօքինկին թահթը իտարէսինտէ պուլունան իշպու արապա տախի, անտէն զիեատէ սիւրաթ իւզրէ կիթմէքտէ իտի։ Շէօյլէ քի, արատան եալընըզ երկիրմի տաղըզա կէչէր կէչմէզ. Հէթ-Մունթ սօգաղընա վասլ օլտու։

Էսնայի ըահտէ, նէ լօրտ Բալմիւր վէ նէմատ ճիւզէ գարը, էսարիճտէն պուլունան իքի քիշի նէգտինտէ լազրը իթմէքլիկի միւնասիպ կէօրմէտիքլէրինտէն, իքիսի տախի տիհանլարընը աշմատըլար։

Բէզալիք մէրգուման իքի քիշիէր տախի, պիթ թապ այնի սուրէթտէ պիր սիւքիւթ իւզրէ պուլունտուլար։

Ապրապա մէղքիւր սօգաղա վասլ օլտուգտա, լօրտ Բալմիւր պաշընը բէնճիրէտէն տիշարը չըգարարագ, արապաճրեա,

—Նա՞սլ, կէլտի՞ք մի, – տէտի։

Վէ Շօքինկ տախի,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, իչթէ պսէրասը տըր, վէ նիւմէրօտա 18 տիր, – տէտի։

Լօրտ Բալմիւր, տէմիր բարմագլըգը ճէօխմ պիր պաշչէ տէրունինաէ քիչիւճէք պիր խանէ պուլունտուղունու, վէ մէղքիւր խանէնինտէ ալթ գաթընտա ըշրգլար եանմագտա օլտուղունու կէօրտիւ։

Լօրտ Բալմիւր ճիւզէ գարբեա խիթաղէն,

—Նէ՞ տէրսինիզ, պուրասը՞ մը տըր, – տէտի,

Մէրսումէ պիր իեիճէ տիգգաթ իլլէմիքտէն սօնրա,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, – տէտի։

Օլ վագըթ լօրտ Բալմիւր մէրսումէեէ,

—Սիզ պանա եօլունու թարիֆ իէ տինիզատչէպէն կիտէրիմ, վէ սիզտէ պուրատա պէքլէեինիզ, – տէտի։

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, միլօրտ, մէկէրչի միւրատընըզ պու ատէվէ. ըէ պէնի պուրատա թէլէֆ մի իթտիրմէքլիք տիր, – տէտի ճիւզէ գարը տիւչարը խէվֆ ու էնտիշէ օլարագ։

—Ամանէ՛պ, տիմէք տիր քի գօրգմագտասընըզ տըր, իմտի էօյլէ օլտուգտա, մատամ քի սէնէտ, պիլէթ վէ պանգնօթ քէնտի ճէպիմտէ օլտուղունտան, գաչաճաղընըզա տամիր պիր շիւբհէ պուլունմագտէ տէկիլ տիր, բէք ալէա, սիզ պուրատա պէքլէեինիզ ատիքտէն սօնրա, հալէա մէրգուման իքի քիշինինտէ քիմ օլտուգլարընը պիլմէմէքտէ, վէ մութլագ սուրէթտէ խէֆիլեէ տիրլեր իթիգատընտա պուլունմագտէ օլտուղունտան, մէրգուման խիթապէն տախի։

—Պագ սանաեընըզ, պիրատէրլեր, սիզտէ պէրապէր կէլինիզ քի, հինի իգթիգատ պանա եարտըմ իտէսինիզ, – տէտի։

Մէրգում պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա արապատան աշտաղը ինտի, տէմիր բարմագլըգա տօղրու կիթտի, վէ օլ հէնկեամատ, մէրգուման իքի քիշիտէն պիրինին, կիտիպ Շօքինկատէն պիր բաքէթ ալտըգընընն ֆէհմինտէ օլամատը։

Վէ, մէրգում, թամամ կիտիպատէ բարմագլըգ գաբուսունուն չընղըրաղընը չէքմէք իւզրէ իքէն, Շօքինկատէն մէղքիւր բաքէթի ալմըշ օլան ատէմ, մէրգումուն գօլունտան թութտու, վէ.

—Զէ՛ քմէեինիզ չընղըրաղը, միլօրտ, – տէտի։

—Նիչի՞ն, կիրէճէկիմիզ մահէլլ պուրասը տըր... – տէտի Բալմիւր։

—Էվվէթ, պիլիեօրսուն... – տէտի մէրգում։ Վէ պատէհու հարմանիսի ալթընտան պիր չօգ անպիթարլար չըգարարագ։

—Մալիւմ եա, պիզիմ Լօնտրատա կէրէք էվլէր վէ կէրէք անախթարլար, ալէաստէվիլեէ պիր պիրինէ պէնզէմէքտէ տիրլեր, – տէտի։

—Եա՛հու, սիզ չօ՛գ գաբնաղ պիր ատէմ օլմալըսընըզ տըր, – տէտի լօրտ Բալմիւր։

Մէրգում սախթէ բօլիս, պիր չօգ անախթարլար իսթիմալիլէ, մէղքիւր գաբուեու աշմագլըղա չալըշտը, վէ Նիհայէթտէ պիրի ուլտուտունտան, անը աշապիլտիքտէն օնրա, լօրտ Բալմիւրէ խիթապէն տախի,

—Պուեութունուզ, կի՛րինիզ իշէրի, միլօրտ, – տէտի։

Վէ լօրտ Բալմիւրատէ իշէրի կիրիր կիրմէկզ մէրգում պօղազընտան եազատը, վէ տիկէր արգատանը տախի գօշուպ եէթիշէրէք, մէրգումուն Եիւզիւնէ պիր մասքէ էկէշիրտի։

Վէ պատէհու տախի, քէմալի սիւրաթի իւզրէ, պաղըրըպ չաղըրմագլըղա, վէ հաթթա չալըշըպ չնապալանմագլըղա, վէ իւզերինտէ թաշըմագտէ պուլունտուղնէ ըէվոլվերը չէքիպ ամէշլէմէքլիկէ տագըգա պըրագմամագ իշին, հէման եաթըրըպ էլլերինի գօլարընը վէ աղղընը աեագլարընը պաղատըլար, վէ կէօթիւրիւպ պիր քիմէ աղաճլար արգասընտա պըրագտըլար։

Պատէհու, լ՚օմ կրի, չինքի մէրգումուն գօլունու թութան վէ ֆաբուեեն աչան մէրգում լ՚օմ կրի քէնտիսի իտի, պիրլիքտէ պուլունան արգատաչընա,

—Հա՛յտէ արթըգ չիմտիտէ կիտիպ չօճուղու պուլալմ, – տէտի։

(Տեվ-ի)

ԻԼԱՆ

Իսթանպօլտան Մահմուտ բաշա ճիվարընտա քեային 9 նիւմէրօ իվէ միւրաթգամ խօճա-խանընընն օտա պաշընը օլտուղում հալտէ, պիր ադրալըգ, էսնայի նամիզաճլըղընտա վէ մախտուսմամ Գօղոս աղանընն Գայսերիյեէտէ պուլունտուղու սրրալարտա, օտա պաշըլըղընտա մախսուս օլան միւհրիւ, սապգ մալիյեէ ալթընտա սարրաֆլըգ իտէր օլտուղու հալտէ, շիմտի, Մագրի գարբիյեէսինտէ մուգրիմ Յակոբ աղա Գալըգճեան վիրուպ, գարիյեի մէղզուրէթէ միւթասարրըֆ օլտուղում մալիւմ իւլ մրգտար արազիեի ըէհին իտէ. ըէք, էմնիյեէթ սանտըղընտան պին ատէտ Օսմանը լիրասը խսթիգրազ իթմէսինէ մէհզունիյեէթ վիրիլմիշ իտի. մէղքիւր միհր իլէ ղիքր օլոնէան խսթիգրազ սէնէտլէրինտէն մատատա հիչ պիր տէյն սէնէտիթէմհիր իթմէք ատէթիմ օլմաեըպ, պուանէ գատատ ճարի օլան հէր նէվի վուսմէլէմ էվրագընը խսթթը տէսթիմ իլէ իմգա, վէ շախսըմա մախսուս օլանմիհ հր իլէ թէմհիր իտէկէլիր օլտուղում կիպի, զիքր օլունան խսթիգրազ պէտէլինտէն պաղդա քիմսէեէ հապպէրի վահիտէ տէյնիմ օլմամագտան նաչի, չաեէտ, էօյլէ պիր տէյն սէնէտի զուհուր իտէր իսէ, հէր հալտէ պիր տէսիզեեէ միպթէնի օլաճաղը տէրքեար իտուկինտէն, իճապընա պագըլմագ իւզրէ, թարիխի իլանտէն իթիպարէն զըրգ պիր կիւնէ գատատ, մախտումիմ օլուպ, խանը մէղպուրատ մուգիմ ուլտուրու խուսուսսումուն վէքիլի մութլագը Գօղոս աղա Սըվաճեանա միւրաճաաթ իթմէլէրի լազմ կէլէճէկի, վէ միւտտէթի մէղպուրէնին ինգըզասընտան սօնրա, էօյլէ պիր սէնէճա վէ էվրագ զուհուր իտէր իսէ, քէնդիլէմ եէքիւն իթիպարընտա պուլունտուղու, պիթթապի թէհագգուգ իթմիշ օլաճաղը։ Իլան օլուր։

Ավետ Ս-ճեան

30 ապրիլ 1888։

ԻԼԱՆ

ՏՕԲԹ. Ս. ՌԱՖԱԷԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Պէյօղլուտա, Շէյլի սօգաղընտա Ն. 11.

Տօքթ. Ս. Ռաֆայէլեան էֆ., ապրիլին պիրինճի կիւնիւնտէն իթիբարէն, հէր սապահ, սաաթ 3 տէն 6 եա գատար, իսթանպոլտա, Բէօքրիւ պաշընտա Քիւչիւքեան պէրատէրլէրին էճզախանէսինտէ պուլունուր։

Բազար իրթէսի վէ ճիւմաա կիւնէրի։ Պէյլէրպէկինտէ, Շարգըիյեէ էճզախանէսինտէ, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար պուլունուպ, վէ եալընըզ ճիւմաա կիւնէրի խատթէկեանը մէճճարէն գապալ իտէր։

Ֆալը, վէ բէնչէնպիհ, վէ ճիւմաա իրթէսի կիւնէրի, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար, քէնդի իգամէթկեահընտա պուլունուպ, եալընըզ բէնչէնպիհ կիւնէրի մէճճանէն պագար։

Զարչէնպիհ կիւնէրի՝ Սամաթ եպտա, Թիամվել եօլունտա, Էրմէնի Գաթօլիք քիլիսէսի գարշըսընտա վագը 337 նիւմէրօլու խանէտէ, սաաթ 7 տէն 10 ա գատար, մէճճանէնխասթա Թէտավի իտէր։

Չէթզ.—Գատրն վէ էրքէքլէրտէ զուհուր իտէն իտրար վէ բահիմ եօլու խասթալըգլարը, մէսէլա, ֆրէնկի, ֆըսըրդ, չէհվէթիզլիք, վէ ղայրիհիմ, խուսուսի պիր սուրէթտէ թէքմիլ օլունուր։

ԻԼԱՆ

Սապգ Մամուլուն սահիպ իմթիեազը Ա.յվազեան էֆէնտի, Իբսի խանընտա տշաղըտա պիր մաղազա քիւշատիլէ, նէֆիս զէյթին եաղը վէ լեզիզ շարապ վէ մասթիգա վէ ալէա ճինսինտէնտէ զէյթին վէ սապուն, վէ պու տէֆա ենվայի նէֆիս գօնեագլար, վէհմաթթա ժօրժ Սալամօն գօնեաղը տախի կէթիրթմէք քտէ պուլունտուղունտան, մէմնունն օլմագլըղը արզու իտէն զաթլարըն թէչրիֆլէրի իխթար վէ տավէթ օլունուր։

Պօղոս աղանընն պիր սէնէլիքտէն երկիրմի սէնէլիկ գատատ էսկի շարապլարը իւէ, Գըպրըսըն տախի գումանտարեա թէսմիյեէ օլունան շարապլարը կէլմիշ օլտոնդուն. տան, լիզուզու պուլունան զաթլարըն մալիմլէրի օլմագ իզզրէ, իլավէթէն իխթար օլունուր։

ՖԱՑԻՏԷԼԻ ՎԻ ԷՑԼԷՆՃԷԼԻ ՕԵՈՒՆԼԱՐ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳՐՍՄ

ՏԱՄԱ

Գու տէֆա, 83 ատէտ օեունլար վէ աչմազլար բէսիմէրիպլէ միւզէյեէն պուլունտուղու հալտէ, վէ դաեէթլէ կիւզել սուրէթտէ վէ ալէա քեաղըտ իւզէրինտէ թագ իտիլմիշ պուլունտուղու թագտիրտէ, 112 ճահիֆէտէն միւրէթթէպ, Թիւրքճէ պիր ՏԱՄԱ օեունու քիթապը թագ ու թէմիլ գըլընմըշ, վէ Պապը սալի ճատտէսինտէ վագը քիթապճը Ա. ռաքել էֆէնտի տիւքքեանընտա, 10 ար ղուրուշա սաթըլմագտէ պոչ-լունմուշ տուր։

Առաքէ՝ էֆէնտիթարաֆընտան, մէղքիւր քիթապըն գարաղը իւղ. ռինտէ եազըլան շու աթիտէքի պէ. եանաթը պէեան իտէրիզ։

«Դարիպէն նէշր օլունաճագ ի. քինճի ճիւզտէ, հէմ ատէտճէ չօգ վէ հէմտէ զաեէթ մէշհուր աչմագ. լար տէրճ օլունաճագ տըր. պունլար միեանընտա պիրտէ 12 տամալը աչմազ վար տըր քի, ալընան մաա. լիւմաթա կէօրէ, մէմալիքի էճնէ. պիլիեէտէն, Թիւրքիամըզ տամճը. լարընտա, հալլինի Թա.էպ զըմընտա կէօնտէրմիշ օլտուգլարը պիր աչ. մազա գարշը, պիզիմ օեունճուլա. ըմըզտա, պու 12 տամալը աչմազը էվրոպատա կէօնտէրիպ, օնլարտան զիեատէ իպրազը մէհարէթ իթմիշ. լէր տիր։

ՄՕՆԹԷ ԿՐԻՍԹՕՅԻ ՈՐԴԻՆ

Թարգմանիչ

ՊԵՏՐՈՍ ԷՖ. ԱՏՐՈՒՆԻ

Հրատարակիչ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՐԻՍՏԱՓՈՐԵԱՆ

Ինչպէս որ ասկէ առաջ յայտարարուած էր, այս անգամ սկսուած է հրատարակիլ խիստ հետաքրքրական վիպասանութիւնն Մոնթէ Քրիսթոյի Որդին, ամեն օր ուրբաթան երեսն, իր նախորդ հրատարակութեանց, այսինքն Դարբոնցպէտի և Թագուհւոյն Մանեակի դիրքով, մէն մի թիւ 10 փարայ կանթիկ։ Միայն գաւառաց համար բաժանորդագրութիւնք պիտի կատարուին. մէն մի հատոր 40 թերթէ պիտի բաղկանայ, գինն է 12 ղրշ. կանթիկ։ Բօթայի ծախքը ճրատարակչին կը վերաբերի։ Եթէ մեզ գաւառներէն 10 բաժանորդ գտնեն, մէկ ձեռք ձրի պիտի ընդունին։

Իրենց հասցէն պէտք է ուղարկեն Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի, Շիրքէթի միւրէթթիպիյէ մաթպասը թիւ 82, առ հրատարակիչն Յարութիւն Քրիստափորեան։

Կը գտնուի Լրավաճառաց Գօղոս Կ. Յակոբ աղաներուն քով, և Սէվէթի խանի դէմ ծխավաճառ Գէորգ աղայի և բոլոր լրագրավաճառաց քով։

Նաև Իզմիր Զուխա պէզէսթէն Սարգիս էֆէնտի Թէոտէրէ հէնտի, և Ռոստոմ Ռուբէն էֆէնտի Գալանճեանի քով։

ՄԻԻՐԻՄՄԷԼ

ԷԼԻՖՊԱՑԻ ՕՕՄԱՆԻ

Մէլանիքլի Թէվֆիգ էֆէնտի Թէէլիֆի օլուպ, վէ Թօզլեան Առաքել էֆէնտի մաարիֆէթիյլէ Թապ ու նէշր իտիմէքտէ օլան Իշպու Նայտիր իւլ էմսալ էլիֆպա ճիւզի, պէշինճի տէֆա օլարագ Թապ իտիլմիշ, վէ եալընըզ 40 բարաեա օլտուղու հալտէ ֆիրուխթ իտիլմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Մէղքիւր էլիֆպանըն միւքէմմէլիյեէթի, կիւզէլիկի վէ էհվէնլիկի, տօղրուսու, զիեատէսիյլէ չալեանը թագտիր վէ մէմնունիյէթէ տիր։ Չիւնքի, միլլ ու միլլէթէ բէք միւֆիտ պիր իքտամէթ տիմէք տիր։

ԶԲՕՍԱՆՔ

ԿԱՄ

ՀԱՅԱՔԱՏՈՑ

Գրդղիերէն հատընտիր առակաց

Հանգերձ

Բառական Թարգմանութեամբ և ճոխ բացատրութեամբ.

—

Աշէ-դ-ուէեաց

Տ. Մ. ՄԻՐԻՃԱՆԵԱՆ

Մոյն հաւաքածոյն տեսար տեսար կը հրատարակուի 15 օրն մի անգամ, և մէն մի տետրն 32 երես բաղկացեալ և գիւրատար գիրքով։ Մէն մի տետրին գինն է 50 փարա։

Կեդրոնական տեղին է Գալատիոյ Բրատուն, Զաղմագճըլար-եօղուշ Թիւ 16։

Երկրորդ տետրն հրատարակեցաւ

ՄՈՒՍԹԱՖԱՔ

ԼԻՍԱՆԸ ՕՍՍԱՆԻ

Պիրինճի սէնէսի

Սուլթան Իսմայիլեեէ Վախասուս տուր։

Միւէլլիֆի

Մէքթէպի Գրգէնի վէ մէքթէպէ Միւքիրէյի Շահանէտէ մուալլիմ

ԱԼԻ ՆԱՋԻՄԱ

Իշպու Թօզլուեան քիթապճը Առաքել էֆէնտի զայրէթի վէ հիմմէթիլէ թապ ու նէշր իթթիրիմիք օլան եէնի Թիւրքճէ քերականութիւն եալընըզ իքի զուրուշա ճամբլմագտէ օլուպ, վէ քէքտէ կիւզել սուրէթտէ թէրթիպ իտիլմիշ օլտուղունան, հէր քէսին վէ պէյ Խուսուսա մէքթէպլէրէ չակիրտանընընն ամբողջ իսթիֆատէ իթմէլէրինի արզու վէ նասիհաթ իտէրիզ։

ASTHME ET CATARRHE

ԱՍԹՄ Է ԳԱԹԱՐ

(ՆԷՖԷՍ ՏԱՐԼԸՂԸ ՎԷ ՆԷԶԼԷ)

FUMIGATEUR DIGESTIF ESPIC

Պու քէյֆսիզլիքլեր էսբիք թէսմիյեէ օլունանտա սիկարէթլեր իւէ տէֆօ օլունմագտա տըրլար։ Գուլթուսու 2 ֆրանգ տըր։

Կէօքիւս սրգընտըսը, էօքսիւրիւք, նէզլէ, նէվրալժի, պունլար իրինտախի միւֆիտ տիր։

Հէր սիկարէթին իւզէրինտէ պուլունաճագ օլան իմզաեա տիգգաթ օլունմալը տըր։

Պէյօղլուտա Մ. Գանճիւք պիրատէրլէրին Պրիթանիք նամ էճզախանէսինտէ պուլունմագտա տըր։